

svarelige Ministre — særlig fremkaldt ved Folkethingets Henvendelse til Allerhøjstamme.

Solstein-Ledborg: Jeg takker den høitærede Conseilspræsident for den lige saa klare som korte Beparelse; der hos os sjierner enhver Tvivl om, at det er Ministeriet, der paatager sig det fulde Ansvar for Offentliggjørelsen af Hans Majestæt Kongens Haandskrivelse af 2den Januar 1874. Jeg skal imidlertid i Anledning af enkelte Ytringer i den høitærede Ministers Svar tillade mig at gjøre nogle Bemærkninger, førend jeg kommer ind paa Sagens egentlige Kjæerne, Bemærkninger, som jeg anser for nødvendige for nærmere at præcisere vort Standpunkt og forhindre enhver Misforstaaelse af det, vi i dette Øieblik nærmest have havt vor Opmærksomhed henvendt paa, og som vi udelukkende lægge Vægt paa at faae frem i denne Sag. Den høitærede Conseilspræsident gjorde opmærksom paa, at saavel Offentliggjørelsen af den ukontraherede Skrivelse som den Omstændighed, at Skrivelsen ikke var kontraheret, ikke stred imod Grundloven. Jeg skal dertil gjøre opmærksom paa, at det selvfølgelig ikke har været min eller vor Hensigt noget Øieblik at udtale en Tvivl om Kongens Ret, langt mindre udtale en Paastand, som gik imod Hans Majestæt Kongens Ret til at udstede en saadan ukontraheret Skrivelse, det er et Spørgsmaal, vi slet ikke have tilladt os at bringe frem her idag. Det er heller ikke min eller vor Mening, at Offentliggjørelsen i og for sig er det, der giver dette Skridt en usædvanlig Karakter. En Offentliggjørelse, der for Exempel havde fundet Steb derved, at Hans Majestæt Kongen personlig havde udtalt, hvad der nu er meddelt i Skrivelsen — jeg nævner dette, fordi det er kommet frem i offentlige Blade, som om det var ensbetydende med den nu stedbundne Offentliggjørelse — eller en Offentliggjørelse, der var udgaaet fra andre Sider end det høie Ministeriums, og som havde fundet Plads andre Steder end i Ministerialtidenden, kunde vi selvfølgelig ikke omtale eller indlade os paa at kritisere; thi det vilde været et Skridt, hvorved Kongen selv offentliggjorde sine Tanker om, hvad der burde ske nu, og da vi meget vel vide at respektere Hans Majestæts Kongens fulde Ansvarsfrihed, kunde en saadan Kritik selvfølgelig ikke falde os ind. Det, som vi ved at spørge om Offentliggjørelsen af Hans Majestæt Kongens Haandskrivelse vilde bringe frem idag, og hvad der har forundret os ved det Skete, er ikke, at Skrivelsen er ukontraheret, eller at den er offentliggjort, men at den er offentliggjort af Ministeriet, at Ministeriet har offentliggjort den i „Ministerialtidenden“; thi det giver ganske vist Sagen en anden Karakter og en langt alvorligere Betydning, end om Sagen var offentliggjort paa anden Maade. Desuden skal jeg tillade mig at bemærke, at naar den ærede Conseilspræsident har udtalt, at hvad der er sket,

er ikke i Strid med Grundloven, saa er det ikke min Mening at kontme ind paa den juridiske Side af Sagen, af den simple Grund, at det naturligtvis, hvis man vilde det, maatte bringes frem paa en ganske anden Maade og med ganske andre Konsekventer end dem, jeg anser det for tilraadeligt og rigtigt for Øieblikket at komme ind paa. Det er hverken Sagens grundlovmæssige eller dens egentlige juridiske Side, jeg vil ind paa, og heller ikke Spørgsmaalet om Offentliggjørelsen i og for sig uden Hensyn til, hvor og ved hvem den er sket. Hvad der har bevæget os til at stille Forespørgselen, er den Omstændighed, at Offentliggjørelsen fra Ministeriets Side af Hans Majestæt Kongens Haandskrivelse i politisk, almindelig konstitutionel Forstand, fra det almindelige politiske Standpunkt forekommer os at indeholde saa farlige Konsekventer for det konstitutionelle Liv i det Hele, at vi ikke have troet, at vi som Repræsentanter for Folket vare berettigede til at tie til denne Sag, og jeg skal nu noget nærmere tillade mig at gjøre opmærksom paa de Konsekventer og den Betydning, der ligger i Offentliggjørelsen af Hans Majestæt Kongens Haandskrivelse. For at det imidlertid kan komme fuldkommen frem, tror jeg, at det vil være nødvendigt at dvæle lidt ved Indholdet af de „forskjellige Meddelelser“ der ere givne Folkethinget gennem Omdelingen af Bladet i Ministerialtidenden for 1874 Nr. 1. Dette Blad indeholder nemlig tvende Skrivelser: først en Skrivelse fra Ministeriet til Kongen, en Skrivelse, hvori Ministeriet efter en længere Udvikling af den politiske Situation slutter med at erkjende, at den nuværende Situation er uhyggelig og i flere Henseender uskænde, og som Følge deraf kommer til det Resultat, at det vistnok vilde være det klogeste og vigtigste, ja efter den alvorligste Overveielse af den hele Situation ikke kan komme til andet Resultat, end at Ministeriet i dette Øieblik maa gaa sin Vej. Ministeriet slutter med sin Indstilling til Kongen saaledes: „Vi tro derfor — efter den alvorligste Overveielse af den hele Situation — at burde tilraade Deres Majestæt at forsøge, om ikke et nyt Ministerium maatte kunne dannes af Mand“ osv. Ministeriet stiller sig derved overfor hele Folket, særlig overfor Folkethinget, der har indgivet den sidste Adresse, som det, der i Grunden er enigt med Adressens Indbringerses Betragtning af Stillingen for Øieblikket, det stiller sig saaledes, at det ikke er fra Ministeriet, at Modstanden kommer; thi det er medgjørligt og vilde gjerne gaa og vil ikke i nogen Henseende være til Hind for Udviklingens Fremme. Senere er der ikke fremkommet det aller Ringeste der giver nogen Grund til at antage, at Ministeriet har fraveget denne Opsattelse af Forholdene, men naar Ministeriet da ikke desto mindre er blevet, saa anfører Ministeriet som Grund Hans Majestæt Kongens Haandskrivelse, og det er det Skete, som meddeles i Ministerialtidenden, og som i det